

สังขยา บทที่ ๑ : เอก (๑)

แจก เอก (๑) ในปุงลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอโก	๑.เอโก ปุริโส ฉตฺตํ คณฺหาติ.	
ท.	เอกํ	๒.อหํ เอกํ ปุริสํ ฉตฺตํ คณฺหนฺตํ ปสฺสามิ.	
ค.	เอเคน	๓.เอเคน ปุริเสน ฉตฺตํ คหฺยเต.	
จตุ.	เอกสฺส	๔.เสฏฺฐิ เอกสฺส ปุริสสฺส ฉตฺตํ เทติ.	
ปฉ.	เอกสุมา, เอกมฺหา	๕.มฺนิ เอกสุมา ปุริสสุมา ฉตฺตํ ยาจติ.	
ฉ.	เอกสฺส	๖.เอกสฺส ปุริสสฺส ฉตฺตํ วินสฺสติ.	
ส.	เอกสฺมี, เอกมฺหิ	๗.เอกสฺมี ปุริสสฺมี มเต, ปุคฺตา โสจฺนติ.	

คณฺหาติ-ยอมนฺถือ	ปสฺสามิ-ยอมนฺเห็น	คหฺยเต-อัน...ถืออยู่	เทติ-ยอมนฺให้	ยาจติ-ยอมนฺขอ	วินสฺสติ-ยอมนฺหาย	โสจฺนติ-ยอมนฺเศร้า
------------------	-------------------	----------------------	---------------	---------------	-------------------	--------------------

แจก เอก (๑) ในอิตถิลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอกา	๑.เอกา วรฺฐ สึลํ รกฺขติ.	
ท.	เอกํ	๒.มยํ เอกํ วรฺฐํ สึลํ รกฺขณฺตี ปสฺสามิ.	
ค.	เอกาย	๓.เอกาย วรฺฐาย สึลํ รกฺขยฺเต.	
จตุ.	เอกาย	๔.เถโร เอกาย วรฺฐาย สึลํ เทติ.	
ปฉ.	เอกาย	๕.ทลิตฺโท เอกาย วรฺฐาย ฆตฺตํ คณฺหาติ.	
ฉ.	เอกาย	๖.เอกาย วรฺฐาย สึลํ ปรีสุชฺฌติ.	
ส.	เอกาย	๗.เอกาย วรฺฐยํ สึลํ รกฺขณฺตฺยํ, ชนา ปสฺสีทฺนติ.	

รกฺขติ-ยอมนฺรักษา	ปสฺสามิ-ยอมนฺเห็น	รกฺขยฺเต-อันรักษาอยู่	เทติ-ยอมนฺให้	คณฺหนฺตํ-ยอมนฺรับ	ปรีสุชฺฌติ-ยอมนฺบริสุทธิ์	ปสฺสีทฺนติ-ยอมนฺเสื่อมใส
-------------------	-------------------	-----------------------	---------------	-------------------	---------------------------	--------------------------

แจก เอก (๑) ในนปุงสกิลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกิลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอกํ	๑.เอกํ มรํ อคฺคินา ฉายติ.	
ท.	เอกํ	๒.อหํ เอกํ มรํ อคฺคินา ฉายมาณํ ปสฺสามิ.	
ค.	เอเคน	๓.เอเคน มเรน ชยฺยเต. (ภาววาจก)	
จตุ.	เอกสฺส	๔.เสฏฺฐิ เอกสฺส มรสฺส อตฺถาย ธนํ เปเสติ.	
ปฉ.	เอกสุมา, เอกมฺหา	๕.ทลิตฺโท เอกสุมา มรสฺมา นิกฺขมฺติ.	
ฉ.	เอกสฺส	๖.เอกสฺส มรสฺส ฉโต อคฺคินา ฉายติ.	
ส.	เอกสฺมี, เอกมฺหิ	๗.เอกสฺมี มเร อคฺคินา ฉายมาเน, ปติ โสจฺติ.	

ฉายติ-อันยอมใหม่	ปสฺสามิ-ยอมนฺเห็น	ชยฺยเต-ยอมทรุดโทรม	เปเสติ-ยอมส่งไป	นิกฺขมฺติ-ยอมออกไป	ฉายมาเน-อันใหม่อยู่	โสจฺติ-ยอมเศร้า
------------------	-------------------	--------------------	-----------------	--------------------	---------------------	-----------------

สังขยา บทที่ ๒ : ทวี (๒)

แจก ทวี (๒) ใน ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	เทว	๑.เทว เถรา สมณธมฺมํ กโรนฺติ.	
ท.	เทว	๒.มยฺ เทว เถเร สมณธมฺมํ กโรนฺเต ปสฺสาม.	
ค.	ทวี่หิ	๓.ทวี่หิ เถเรหิ อรหตุคํ ปาปุณฺนียเต.	
จตุ.	ทวีนฺนํ	๔.อุปฺปริเวโก ทวีนฺนํ เถรานํ อุปฺปชฺชติ.	
ปฉ.	ทวี่หิ	๕.สีสฺสา ทวี่หิ เถเรหิ กมฺมฏฺฐานํ คณฺหนฺติ.	
ฉ.	ทวีนฺนํ	๖.ทวีนฺนํ เถรานํ สีสฺสา อริยผลานิ ปาปุณฺนติ.	
ส.	ทวี่สุ	๗.ทวี่สุ เถเรสุ อนฺุสาสนฺเตสุ, สีสฺสา สฺถณฺนติ.	

กโรนฺติ-ย้อมกระทำ	ปสฺสาม-ย้อมเห็น	ปาปุณฺนียเต-อัน...ย้อมบรรลุ	อุปฺปชฺชติ-ย้อมเกิดขึ้น	คณฺหนฺติ-ย้อมเรียน	ปาปุณฺนติ-ย้อมบรรลุ	สฺถณฺนติ-ย้อมฟัง
-------------------	-----------------	-----------------------------	-------------------------	--------------------	---------------------	------------------

แจก ทวี (๒) ใน ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	เทว	๑.เทว ทาสีโย โอทนํ ปจฺนฺติ.	
ท.	เทว	๒.อหํ เทว ทาสีโย โอทนํ ปจฺนฺติโย ปสฺสามิ.	
ค.	ทวี่หิ	๓.ทวี่หิ ทาสีหิ ภติ ลภียเต.	
จตุ.	ทวีนฺนํ	๔.เสฏฺฐิ ทวีนฺนํ ทาสีนํ ภติ เทติ.	
ปฉ.	ทวี่หิ	๕.ทลิตฺทอ ทวี่หิ ทาสีหิ ภตุคํ ยาจติ.	
ฉ.	ทวีนฺนํ	๖.ทวีนฺนํ ทาสีนํ ภตุคํ ชียติ.	
ส.	ทวี่สุ	๗.ทวี่สุ ทาสีสุ ภตุคํ ททฺนฺเตสุ, สฺจํ อุปฺปชฺชติ.	

ปจฺนฺติ-ย้อมหุง	ปสฺสามิ-ย้อมเห็น	ลภียเต-อัน...ย้อมได้	เทติ-ย้อมให้	ยาจติ-ย้อมขอ	ชียติ-ย้อมสิ้นไป	อุปฺปชฺชติ-ย้อมเกิดขึ้น
-----------------	------------------	----------------------	--------------	--------------	------------------	-------------------------

แจก ทวี (๒) ใน ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	เทว	๑.จกฺขุปาลสฺส เทว อกฺขีนิ วิชฺฌายนฺติ.	
ท.	เทว	๒.เวชฺโซ จกฺขุปาลสฺส เทว อกฺขีนิ ติกิจฺจติ.	
ค.	ทวี่หิ	๓.จกฺขุปาโล ทวี่หิ อกฺขีหิ น ปสฺสติ.	
จตุ.	ทวีนฺนํ	๔.โรโค จกฺขุปาลสฺส ทวีนฺนํ อกฺขีนํ อุปฺปชฺชติ.	
ปฉ.	ทวี่หิ	๕.อสฺสุนิ จกฺขุปาลสฺส ทวี่หิ จกฺขุหิ ปคฺขรณฺติ.	
ฉ.	ทวีนฺนํ	๖.ทวีนฺนํ อกฺขีนํ หานิ ทุกฺขํ อวาทิ.	
ส.	ทวี่สุ	๗.ทวี่สุ อกฺขีสุ วิชฺฌายนฺเตสุ, เถโร น โสจติ.	

วิชฺฌายนฺติ-ย้อมบอด	ติกิจฺจติ-ย้อมรักษา	ปสฺสติ-ย้อมเห็น	อุปฺปชฺชติ-ย้อมเกิดขึ้น	ปคฺขรณฺติ-ย้อมไหลออก	อวาทติ-ย้อมนำมา	โสจติ-ย้อมเศร้าโศก
---------------------	---------------------	-----------------	-------------------------	----------------------	-----------------	--------------------

สังขยา บทที่ ๓ : อุก (ทั้งสอง)

แจก อุก (ทั้งสอง) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	อุโ	๑.อุโ ฐมมารมมา วิสุ วิสุ วิปาก์ เทนติ.	
ท.	อุโ	๒.พุโ ธิกขุณฺ อุก ฐมมารมเม เทเสติ.	
ค.	อุโหิ	๓.อุโหิ ฐมมารมเมหิ สุขทุกุโข วิปาก์ ทียติ.	
จ.	อุกินฺ	๔.สตตา อุกินฺ ฐมมารมมานํ อนุรูปํ วิปาก์ ถนติ.	
ป.	อุโหิ	๕.อรหนตา อุโหิ ฐมมารมเมหิ วิมุจจติ.	
ฉ.	อุกินฺ	๖.อุกินฺ ฐมมารมมานํ วิปาก์ สุขทุกุขํ อวหติ.	
ส.	อุโสุ	๗.อุโสุ ฐมมารมเมสุ วิปาก์ เทนเตสุ, วฏฺเฐสุ สัสราม.	

เทนติ-ยอมให้	เทเสติ-ยอมแสดง	ทียเต-อัน...ยอมให้	ถนติ-ยอมได้	วิมุจจติ-ยอมพ้น	อวหติ-ยอมนำมา	สัสราม-ยอมเที่ยวไป
--------------	----------------	--------------------	-------------	-----------------	---------------	--------------------

แจก อุก (ทั้งสอง) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอดีตลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	อุโ	๑.วรุยา อุโ พาหาโย โสภนติ.	
ท.	อุโ	๒.เสฏฺฐิ วรุยา อุโ พาหาโย โอลเเกติ.	
ค.	อุโหิ	๓.มาตา อุโหิ พาหาหิ ทารกํ ปคฺคณฺหติ.	
จ.	อุกินฺ	๔.ชโร กิลมโถ มาตุ อุกินฺ พาหานํ อุปฺปชฺชติ.	
ป.	อุโหิ	๕.ปีตา มาตุ อุโหิ พาหาหิ ทารกํ คณฺหติ.	
ฉ.	อุกินฺ	๖.ปีตา อุกินฺ พาหานํ พเลน ทารกํ ธาเรติ.	
ส.	อุโสุ	๗.ทารโก ปิตุ อุโสุ พาหาสุ นิปชฺชติ.	

โสภนติ-ยอมงาม	โอลเเกติ-ยอมแลดู	ปคฺคณฺหติ-ยอมประคอง	อุปฺปชฺชติ-ยอมเกิดขึ้น	คณฺหติ-ยอมรับ	ธาเรติ-ยอมอุ้ม	นิปชฺชติ-ยอมนอน
---------------	------------------	---------------------	------------------------	---------------	----------------	-----------------

แจก อุก (ทั้งสอง) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	อุโ	๑.อุโ ปุณฺณปาปานิ ชนานํ สุขทุกุขานิ อวหนติ.	
ท.	อุโ	๒.ปุณฺณ อุโ ปุณฺณปาปานิ กโรนติ.	
ค.	อุโหิ	๓.สตตา อุโหิ ปุณฺณปาเปหิ อุโ สุขทุกุขานิ วินฺหนติ.	
จ.	อุกินฺ	๔.พุโ อุกินฺ ปุณฺณปาปานํ อตถาย กम्मํ น กโรนติ.	
ป.	อุโหิ	๕.อุโ สุขทุกุขานิ อุโหิ ปุณฺณปาเปหิ ชายนติ.	
ฉ.	อุกินฺ	๖.อุกินฺ ปุณฺณปาปานํ วิปาก์ ปชํ สุกฺคิตฺทุกฺคิตํ นยฺนติ.	
ส.	อุโสุ	๗.พาลา อุโสุ ปุณฺณปาเปสุ น สทฺทหนติ.	

อวหนติ-ยอมนำมา	กโรนติ-ยอมทำ	วินฺหนติ-ยอมประสพ	น กโรนติ-ยอมไม่ทำ	ชายนติ-ยอมเกิด	นยฺนติ-ยอมนำไป	น สทฺทหนติ-ยอมไม่เชื่อ
----------------	--------------	-------------------	-------------------	----------------	----------------	------------------------

สังขยา บทที่ ๔ : ตี (๓)

แจก ตี (๓) ในปุงลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ตโย	๑.ตโย มาสา อติกกมนติ.	
ท.	ตโย	๒.จกขุปาโล ตโย มาเส น นิปชติ.	
ค.	ตีหิ	๓.จกขุปาโล ตีหิ อิริยาปเถหิ เตมาส์ วิหริ.	
จตุ.	ติณณํ, ติณณนํ	๔.ราชา ติณณํ อุนนํ อนุจจวิกํ ปาสาทํ กโรติ.	
ปฉ.	ตีหิ	๕.โยธา ตีหิ ปาสาทเหหิ นิกขมนติ.	
ฉ.	ติณณํ, ติณณนํ	๖.ปุพฺพานิ ติณณํ ปาสาทานํ อนุตเร รุหนติ.	
ส.	ตีสุ	๗.สิทฺถโต ราชกุมารो ตีสุ ปาสาทेषु วสติ.	

อติกกมนติ-ยอมลวงไป	นิปชติ-ยอมนอน	วิหริ-ยอมอยู่	กโรติ-ยอมทำ	นิกขมนติ-ยอมออกไป	รุหนติ-ยอมงอก	วสติ-ยอมอยู่
--------------------	---------------	---------------	-------------	-------------------	---------------	--------------

แจก ตี (๓) ในอิตถิลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ติสฺโส	๑.พทุเรน ภิกขุณํ ติสฺโส ตณฺหา เทสิยนเต.	
ท.	ติสฺโส	๒.พทุโร ติสฺโส ตณฺหาโย วิหริ.	
ค.	ตีหิ	๓.ปชา ตีหิ ตณฺหาหิ อภิภุยเต.	
จตุ.	ติสฺสนนํ	๔.ปชา ติณณํ ตณฺหานํ อตถาย กम्मํ กโรติ.	
ปฉ.	ตีหิ	๕.ทุกขํ ตีหิ ตณฺหาหิ ชายติ.	
ฉ.	ติสฺสนนํ	๖.ติณณํ ตณฺหานํ ขโย สุขํ อวาทติ.	
ส.	ตีสุ	๗.อรหตฺตา ตีสุ ตณฺหาสุ น รมนติ.	

เทสิยนเต-อัน...แสดงอยู่	วิหริ-ยอมละ	อภิภุยเต-อัน...ครอบงำอยู่	กโรติ-ยอมทำ	ชายติ-ยอมเกิด	อวาทติ-ยอมนำมา	รมนติ-ยอมยินดี
-------------------------	-------------	---------------------------	-------------	---------------	----------------	----------------

แจก ตี (๓) ในนปุงสกลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ตีณิ	๑.ตีณิ รตนานิ โลเก อุปฺชชีสุ.	
ท.	ตีณิ	๒.ชนา สกฺกาเรหิ ตีณิ รตนานิ ปุเชนติ.	
ค.	ตีหิ	๓.เสฏฺฐี ตีหิ ธนสตสฺสเสหิ ติรตนานิ ปุเชนติ.	
จตุ.	ติณณํ, ติณณนํ	๔.อริยสาวกา ติณณํ รตนานํ สกฺการํ กโรนติ.	
ปฉ.	ตีหิ	๕.ภิกขุ ตีหิ ปิฎฺเฑหิ รมมํ สิกฺขนติ.	
ฉ.	ติณณํ, ติณณนํ	๖.อริยสาวกา ติณณํ รตนานํ कुณํ อวาชฺเชนติ.	
ส.	ตีสุ	๗.อริยสาวกา ตีสุ รตเนสุ ปสีทนติ.	

อุปฺชชีสุ-เกิดขึ้นแล้ว	ปุเชนติ-ยอมบูชา	ปุเชนติ-ยอมบูชา	กโรนติ-ยอมทำ	สิกฺขนติ-ยอมศึกษา	อวาชฺเชนติ-ยอมนึกถึง	ปสีทนติ-ยอมเลื่อมใส
------------------------	-----------------	-----------------	--------------	-------------------	----------------------	---------------------

สังขยา บทที่ ๕ : จตุ (๔)

แจก จตุ (๔) ในปุงลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูวนะ		
ป.	จตุตถาโร, จตุโร	๑.จตุตถาโร ธมฺมา วุฑฺฒาปจายีโน วฑฺฒนฺติ.	
ท.	จตุตถาโร, จตุโร	๒.ตาปโส นครํ อุปนิสฺสาย จตุโร มาเส วสฺติ.	
ค.	จตุหิ	๓.มนุสฺสา จตุหิ ปจฺจเยหิ ชีวนฺติ.	
จตุ.	จตุณฺนํ	๔.เสฏฺฐิ จตุณฺนํ ปุคฺคานํ ธนํ เทติ.	
ปถ.	จตุหิ	๕.ปุลฺลการี สคฺคา จตุหิ อปาเยหิ วิมุจฺจนฺติ.	
ฉ.	จตุณฺนํ	๖.จตุณฺนํ อาสวานํ ขโย สุขํ อวาทิ.	
ส.	จตุสุ	๗.ปาปการี สคฺคา จตุสุ อปาเยสุ นิพฺพตฺตนฺติ.	

วฑฺฒนฺติ-ย่อมเจริญ	วสฺติ-ย่อมอยู่	ชีวนฺติ-ย่อมเป็นอยู่	เทติ-ย่อมถวาย	วิมุจฺจนฺติ-ย่อมพ้น	อวาทิ-ย่อมนำมา	นิพฺพตฺตนฺติ-ย่อมเกิด
--------------------	----------------	----------------------	---------------	---------------------	----------------	-----------------------

แจก จตุ (๔) ในอิตถิลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูวนะ		
ป.	จตฺสฺสโต	๑.จตฺสฺสโต นิธิกฺุมภิโย เสฏฺฐิโน ปาสาเท อฏฺฐนฺติ.	
ท.	จตฺสฺสโต	๒.ปุโรหิโต จตฺสฺสโต ทิสฺวา โอลฺลเกติ.	
ค.	จตุหิ	๓.เถโร จตุหิ ปฐิสฺสภิกฺขาหิ สห อรหตฺตํ ปาปฺณิ.	
จตุ.	จตฺสฺสนฺนํ	๔.พฺพุโธ จตฺสฺสนฺนํ ปริสํานํ ธมฺมํ กเถติ.	
ปถ.	จตุหิ	๕.ภิกฺขุ จตุหิ ทิสฺสํหิ อคฺคณฺตฺวา สคฺคารํ วนฺทนฺติ.	
ฉ.	จตฺสฺสนฺนํ	๖.พฺพุโธ จตฺสฺสนฺนํ ปริสํานํ มชฺเฌ ธมฺมํ เทเสติ.	
ส.	จตุสุ	๗.จตุสุ ปริสําสู ภิกฺขุณิํปริสํา อิทานิ นตฺถิ.	

อฏฺฐนฺติ-ย่อมผุดขึ้น	โอลฺลเกติ-ย่อมแลดู	ปาปฺณิ-บรรลุแล้ว	กเถติ-ย่อมตรัส	วนฺทนฺติ-ย่อมไหว้	เทเสติ-ย่อมแสดง	นตฺถิ-ย่อมไม่มี
----------------------	--------------------	------------------	----------------	-------------------	-----------------	-----------------

แจก จตุ (๔) ในนปุงสกลึงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูวนะ		
ป.	จตุตถาริ	๑.พฺพุเณน จตุตถาริ อริยสจฺจจํานิ พุชฺฌเต.	
ท.	จตุตถาริ	๒.อริยสํวากา จตุตถาริ อริยผลานิ ปาปฺณนฺติ.	
ค.	จตุหิ	๓.เทวา จตุหิ การณฺเหหิ เทวโลโกโต จวนฺติ.	
จตุ.	จตุณฺนํ	๔.ภิกฺขุ จตุณฺนํ อริยผลานํ อคฺคาย ธมฺมํ จรฺนฺติ.	
ปถ.	จตุหิ	๕.โยธา จตุหิ ทฺวารเหหิ นิภฺขนฺตา ทิสํสํ วิจรฺนฺติ.	
ฉ.	จตุณฺนํ	๖.เสฏฺฐิ จตุณฺนํ วสฺสํานํ อจฺจเยน มริสฺสฺสตี.	
ส.	จตุสุ	๗.พฺพุโธ จตุสุ อริยสจฺจเจสุ กุสโล โหติ.	

พุชฺฌเต-ย่อมตรัสรู้	ปาปฺณนฺติ-ย่อมบรรลุ	จวนฺติ-ย่อมบรรลุ	จรฺนฺติ-ย่อมประพฤติ	วิจรฺนฺติ-ย่อมเที่ยวไป	มริสฺสฺสฺสตี-จกัตาย	โหติ-ย่อมเป็น
---------------------	---------------------	------------------	---------------------	------------------------	---------------------	---------------

สังขยา บทที่ ๖ : ปลาย (๕)

แจก ปลาย (๕) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ปลาย	๑.ปลาย สามเณรา ปิณฑาย คามํ ปวิสนฺติ.	
ท.	ปลาย	๒.ภิกขุ ปลาย มาเส สมณธมฺมํ กโรนฺติ.	
ค.	ปลายหิ	๓.ปฺลฺชโน ปลายหิ กามคฺเณหิ นฺวิยติ.	
จตุ.	ปลายนฺนํ	๔.เสฏฺฐิ ปลายนฺนํ สามเณรานํ ภคฺตํ เทติ.	
ปฉ.	ปลายหิ	๕.ชีณาสวานํ จิตฺตํ ปลายหิ กามคฺเณหิ วิมุจฺจติ.	
ฉ.	ปลายนฺนํ	๖.วิสาชา ปลายนฺนํ หตฺถินํ ถามํ ธาเรติ.	
ส.	ปลายสุ	๗.ภิกขุ ปลายสุ กามคฺเณสุ สํวรฺนฺติ.	

ปวิสนฺติ-ย้อมเข้าไป	กโรนฺติ-ย้อมกระทำ	นฺวิยติ-อัน...ย้อมท้อหุ้ม	เทติ-ย้อมถวาย	วิมุจฺจติ-ย้อมพ้น	ธาเรติ-ย้อมทรงไว้	สํวรฺนฺติ-ย้อมสำรวม
---------------------	-------------------	---------------------------	---------------	-------------------	-------------------	---------------------

แจก ปลาย (๕) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ปลาย	๑.ปลาย อิตถิโย ปลาย สีลานิ สมาทियนฺติ.	
ท.	ปลาย	๒.เทวตา อตฺตโน ปลาย อตีตชาติโย สรติ.	
ค.	ปลายหิ	๓.ปลายหิ เถรีหิ ธมฺโม สฺยุนฺเต.	
จตุ.	ปลายนฺนํ	๔.ราชา ปลายนฺนํ ภิกขุณินํ ภิกขุํ เทติ.	
ปฉ.	ปลายหิ	๕.ชนา ปลายหิ ธานีหิ นิกฺขมฺนฺติ.	
ฉ.	ปลายนฺนํ	๖.ปลายนฺนํ เถรีนํ จิวฺรานิ ชีรฺนฺติ.	
ส.	ปลายสุ	๗.เถรีโย ปลายสุ กุฎฺฐิสุ วสนฺติ.	

สมาทियนฺติ-ย้อมสมาทาน	สรติ-ย้อมระลึกถึง	สฺยุนฺเต-อัน...ย้อมฟัง	เทติ-ย้อมถวาย	นิกฺขมฺนฺติ-ย้อมออกไป	ชีรฺนฺติ-ย้อมคร่ำครา	วสนฺติ-ย้อมอยู่
-----------------------	-------------------	------------------------	---------------	-----------------------	----------------------	-----------------

แจก ปลาย (๕) ทั้ง ๓ ลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	พหูพจน์		
ป.	ปลาย	๑.รณฺโฆ อสฺสาทินิ ปลาย วาหนานิ อเหตุ.	
ท.	ปลาย	๒.เวชฺโช ภิกขุณํ ปลาย เกสฺสชานิ เปเสติ.	
ค.	ปลายหิ	๓.วาณิโช ปลายหิ สกฺเณหิ ภูมฺทานิ อหฺรติ.	
จตุ.	ปลายนฺนํ	๔.วิสาชา ปลายนฺนํ ภิกขุสฺตานํ ทานํ เทติ.	
ปฉ.	ปลายหิ	๕.อรหฺตํ จิตฺตํ ปลายหิ นีวรเณหิ วิมุจฺจติ.	
ฉ.	ปลายนฺนํ	๖.ภิกขุ ราชคหาทึหิ ปลายหิ นครเทหิ อากฺจณฺติ.	
ส.	ปลายสุ	๗.อริยสาวกา ปลายสุ สีเสสุ ปตฺติภฺรหฺนฺติ.	

อเหตุ-ได้เป็นแล้ว	เปเสติ-ย้อมส่งไป	อหฺรติ-ย้อมนำมา	เทติ-ย้อมถวาย	วิมุจฺจติ-ย้อมพ้น	อากฺจณฺติ-ย้อมมา	ปตฺติภฺรหฺนฺติ-ย้อมตั้งมั่น
-------------------	------------------	-----------------	---------------	-------------------	------------------	-----------------------------

สังขยา บทที่ ๗ : เอกนวิส (๑๙)

แจก เอกนวิส (๑๙) ในอิตถิลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามปุงลึงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๑.เอกนวิส ปุริสา ธมมํ สุนนติ.	
ท.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๒.อหํ เอกนวิส ปุริเส ธมมํ สุนนเต ปสสามิ.	
ค.	เอกนวิสสาย	๓.เอกนวิสสาย ปุริเสหิ เทวสิกํ ธมโม สยเต.	
จ.	เอกนวิสสาย	๔.พทุโธ เอกนวิสสาย ปุริसानํ ธมมํ เทเสติ.	
ป.	เอกนวิสสาย	๕.เอกนวิสสาย ปุริเสหิ กิเลสา อเปนติ.	
ฉ.	เอกนวิสสาย	๖.เอกนวิสสาย ปุริसानํ จิตตํ กิเลสหิ สมมติ.	
ส.	เอกนวิสสาย	๗.วิญญู ธมมจารีสุ เอกนวิสสาย ปุริเสสุ ปสันทิ.	

สุนนติ-ยอมฟัง	ปสสามิ-ยอมเห็น	สยเต-อัน...ยอมฟัง	เทเสติ-ยอมแสดง	อเปนติ-ยอมออกไป	สมมติ-ยอมสั่ง	ปสันทิ-ยอมล้อมใส่
---------------	----------------	-------------------	----------------	-----------------	---------------	-------------------

แจก เอกนวิส (๑๙) ในอิตถิลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามอิตถิลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๑.เอกนวิส อิตถิโย ทานํ เทนติ.	
ท.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๒.พทุโธ เอกนวิส อิตถิโย ทานํ เทนติโย ปสสติ.	
ค.	เอกนวิสสาย	๓.เอกนวิสสาย อิตถิหิ เทวสิกํ ทานํ ทียเต.	
จ.	เอกนวิสสาย	๔.ราชา เอกนวิสสาย อิตถินํ ธนํ เทติ.	
ป.	เอกนวิสสาย	๕.มจเจอร์ เอกนวิสสาย อิตถิหิ อเปติ.	
ฉ.	เอกนวิสสาย	๖.เอกนวิสสาย อิตถินํ ฌาตโย พุทฺธํ วนทนต์.	
ส.	เอกนวิสสาย	๗.ชนา เอกนวิสสาย อิตถิสฺส ปสันทิ.	

เทนติ-ยอมให้	ปสสติ-ยอมสรรเสริญ	ทียเต-อัน...ยอมถวาย	เทติ-ยอมให้	อเปติ-ยอมออกไป	วณทนต์-ยอมไหว้	ปสันทิ-ยอมล้อมใส่
--------------	-------------------	---------------------	-------------	----------------	----------------	-------------------

แจก เอกนวิส (๑๙) ในอิตถิลิงค์		ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (นับนามนามนปุงสกิลิงค์)	คำแปล
วิภัตติ	เอกวจนะ		
ป.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๑.วฑฺฒกัหิ เอกนวิส เจตยานิ กรียนเต.	
ท.	เอกนวิส, เอกนวิส (กัได)	๒.พทุโธ เอกนวิส วสฺसानิ เขตวเน วิหรนต์.	
ค.	เอกนวิสสาย	๓.เสฏฺฐิ เอกนวิสสาย ปุเปหิ เจตยานิ ปุเชติ.	
จ.	เอกนวิสสาย	๔.ราชา เอกนวิสสาย เจตยานํ ปุชฺชํ กโรติ.	
ป.	เอกนวิสสาย	๕.มหาชนโน เอกนวิสสาย เจตียหิ นิกฺขมติ.	
ฉ.	เอกนวิสสาย	๖.ชนา เอกนวิสสาย เจตียานํ ตลานิ สมฺมุขฺเชนติ.	
ส.	เอกนวิสสาย	๗.เอกนวิสสาย เจตียสุ นิกฺขิตฺเตสุ, ชนา คุสฺสนต์.	

กรียนเต-อัน...ยอมทำ	วิหรนต์-ยอมอยู่	ปุเชติ-ยอมบูชา	กโรติ-ยอมทำ	นิกฺขมติ-ยอมออกไป	สมฺมุขฺเชนติ-ยอมกวาด	นนทนต์-ยอมยินดี
---------------------	-----------------	----------------	-------------	-------------------	----------------------	-----------------

สังขยา บทที่ ๘ : สด (๑๐๐)

แจก สด (๑๐๐) ในนปุงสกลิงค์		
วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ป.	สด	สดานิ
พ.	สด	สดานิ
ต.	สदन	สเดหิ, สเดภิ
จตุ.	สดสุส, สตาย, สดตุถิ	สดาน
ปญ.	สดสุมา, สดมหา, สดา	สเดหิ, สเดภิ
ฉ.	สดสุส	สดาน
ส.	สดสุมี, สดมุหิ, สเด	สเดสุ

สหสุส, ทสสหสุส, สดสหสุส, ทสสดสหสุส แจกแบบเดียวกันนี้

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (สด) ฝ่ายเอกวจนะ	ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (สด) ฝ่ายพหุวจนะ
๑. ปุริสานํ สดํ สีสํ สมายิตติ.	๒. อิตถินํ ปญจสดานิ ฌมมํ สุนนฺติ.
๓. เถโร ปุริสานํ สดํ สีสํ สมายิตฺตํ อาห.	๔. พุทฺโธ อิตถินํ ปญจสดานิ อาห.
๕. ปุริสานํ สदन ปญจ สีสานิ รุกฺขินฺนเต.	๖. อิตถินํ ปญจสเดหิ เจตียานิ ปุชฺชินฺนเต.
๗. จิตฺตวิเวโก ปุริสานํ สดสุส อูปฺปชฺชติ.	๘. เทวตา อิตถินํ ปญจสดานํ สาธุการํ เทนฺติ.
๙. ปลิโพโธ ปุริสานํ สदन อเปติ.	๑๐. ปญจ นีวรณานิ อิตถินํ ปญจสเดหิ อเปนฺติ.
๑๑. ปุริสานํ สดสุส ลีสํ ปริสุชฺชติ.	๑๒. อิตถินํ ปญจสดานํ จิตฺตํ วิปฺปลีหติ.
๑๓. ปุริสานํ สเด สีสํ รุกฺขินฺนเต, จิตฺตํ กามคฺคฺเคนหิ สมฺมตติ.	๑๔. อิตถินํ ปญจสเดสุ ฌมมํ สุนนฺตฺเตสุ, ตโย ยามา อติกกมฺนฺติ.
๑๕. ไม่นิยมใช้	๑๖. ไม่นิยมใช้

ปทานุกรมกิริยา

สมายิตติ	ส+อา+ทา+ย+ติ	ย้อมสมาทาน	สุนฺติ	สุ+ณ+อนฺติ	ย้อมฟัง	อาห	พฺร+อาห+อ+อ	กล่าวแล้ว
รุกฺขินฺนเต	รุกข+อีย+อนฺเต	อัน...รักษาอยู่	ปุชฺชินฺนเต	ปุช+อีย+อนฺเต	อัน...ย้อมบูชา	อูปฺปชฺชติ	อู+ปท+ย+ติ	ย้อมเกิดขึ้น
เทนฺติ	ทา+อ+อนฺติ	ย้อมให้	อเปติ	อป+อิ+อนฺติ	ย้อมออกไป	ปริสุชฺชติ	ปริ+สุช+ย+ติ	ย้อมบริสุทธิ์
วิปฺปลีหติ	วิ+ป+สท+อ+อนฺติ	ย้อมปล่อยไป	สมฺมตติ	สม+ย+ติ	ย้อมสั่ง	อติกกมฺนฺติ	อติ+กม+อ+อนฺติ	ย้อมล่วงไป

สังขยา บทที่ ๙ : โภฏี (โภฏี, ๑๐ ล้าน)

แจก โภฏี (โภฏี, ๑๐ ล้าน) ในอิตถิลิงค์

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ป.		
ท.		
ต.		
จตุ.		
ปฬ.		
ฉ.		
ส.		

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (โภฏี) ฝ่ายเอกวจนะ	ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี (โภฏี) ฝ่ายพหูวจนะ
๑.	๒.
๓.	๔.
๕.	๖.
๗.	๘.
๙.	๑๐.
๑๑.	๑๒.
๑๓.	๑๔.
๑๕.	๑๖.

--	--	--	--	--	--	--